

Zeister Bad- en Waschinrichting.

- R. A. Oosten -

Gepubliceerd in het VVOF Mededelingenblad, februari 2013, p. 5, 7 en 8

De volksgezondheid was ook in Zeist een belangrijke reden om openbare badhuizen te bouwen. Er was echter een probleem bij de exploitatie van de badhuizen. De overgrote meerderheid van de baders was gewoon op zaterdag het badhuis te bezoeken. Zaterdag was de dag waarop je vroeger in de teil ging en dat moest zo blijven. Het gevolg was dat er op de overige dagen altijd overcapaciteit was en dat op zaterdag mensen teruggestuurd werden wegens onvoldoende badcellen.

De eerste badgelegenheid van Zeist ging meer uit van medische dan hygiënische motieven. Omstreeks 1871 kwam er een eind aan deze inrichting.

Toch werd na verloop van tijd weer de behoefte aan een badhuis gevoeld. Een commissie van Zeister notabelen nam hiertoe het initiatief. En dat had resultaat.

In de Weekbode voor Zeist, Driebergen en omstreken van 24 januari 1885 maakte architect J.P. Houtzagers te Utrecht bekend, dat hij op 5 februari daaropvolgend om 2 uur in het koffiehuis "De Zwaan" het bouwen van een badhuis zou trachten aan te besteden. Dat lukte blijkbaar, want op 7 februari 1885 deelde de Weekbode mede, dat de bouw was gegund aan J. van den Brink te Zeist voor f 6.499,00.

"Met veel genoegen vermelden wij dat de commissie welke zich zoveel moeite heeft getroost om een zoodanige inrichting tot stand te brengen er in is geslaagd om de gemeente met een nuttige instelling te verrijken". aldus de Weekbode.

Nu kon er wel gebouwd worden aan een laan die de Badhuislaan zou gaan heten, maar die bouw moest natuurlijk ook betaald worden. Daarom werd op 20 april 1885 opgericht de Naamlooze Vennootschap Zeister Bad- en Waschinrichting. Het maatschappelijk kapitaal bedroeg f 6.500, verdeeld in 130 aandelen à f 50.

Bestuurders van de N.V. waren dr. J.W.C. Ermerins, A.L. Grothe en J.J. Clotterbooke Patijn van Kloetinge (de burgemeester van Zeist). Commissarissen waren J.R.A. Kuijtenbrouwer (gemeenteraadslid) en mr. C.C.W. (van Romondt)Vis (bewoner van de buitenplaats Schoonoord).

De bouw verliep voorspoedig en half mei had het bestuur al uit vijftig sollicitanten een keus gemaakt voor een badmeester. Het werd de gepensioneerde militair C. Boschard. Alles was nu geregeld en op 1 juni 1885 kon de nuttige instelling worden geopend.

Uit het verslag in de Weekbode van 11 juli

1885 weten we dat het pand behalve een bovenwoning voor de badmeester, beneden acht kamers bevatte. Daarvan waren vier voor de dames en vier voor de heren en tevens aan weerszijden een wachtkamer.

Het badhuis was geopend van 's morgens zeven tot 's avonds acht uur. Het tarief voor een bad was f 0,50. Bij een abonnement voor tien baden f 0,40.

Ondanks alle goede zorgen van de commissie mocht het niet lukken met het badhuis. Op 2 juli 1892 verscheen in de Weekbode het bericht van de "Commissie voor de liquidatie van de Zeister Bad- en Waschinrichting" dat de inrichting tengevolge van het overlijden van de badmeester gesloten was.

Op 9 juli reeds verscheen een advertentie, waarin de publieke verkoop werd aangekondigd. Volgens deze advertentie bevatte het huis acht badkamers, twee wachtkamers, een keuken, een kelder en twee woonvertrekken. De inventaris bestond uit een stoommachine van vier paardekrachten, drie waterreservoirs en acht badkuipen met toebehoren. Op 28 juli 1892 volgde in Hotel du Croix de publieke verkoop.

Daarmee was een eind gekomen aan zeven jaar vechten voor het behoud van het badhuis. Veel lof was er voor de leden van de commissie, die vaak uit eigen middelen hadden getracht de zaak te redden ten gerieve van dat gedeelte der Zeister ingezetenen, dat uit een oogpunt van gezondheid en reinheid het nemen van een bad wenselijk achtte en daarvoor thuis niet in de gelegenheid was. Zelfs een jaarlijkse subsidie van de gemeente Zeist van f 200 had de oplossing niet gebracht.

"Het moet aan den vreemdeling wel verwondering baren dat een der rijkste gemeenten van het land, een plaats bovendien die des zomers veel vreemdelingen trekt, niet in staat is een badinrichting op bescheiden schaal binnen zich te herbergen". Aldus de Weekbode.

In 1895 werd de naam van de Badhuislaan gewijzigd in Weeshuislaan. Het voormalige badhuis werd in 1913 verbouwd tot drie woningen. In 1990 werd het gesloopt.

Het enige wat nog herinnert aan dit badhuis is een aandeel van de Zeister Bad- en Waschinrichting in de verzameling.

(Dit artikel is een bewerking van: Leo Visser, Badhuizen in Zeist, in Seijst 2002-II)

